

PHẢN BÁC QUAN ĐIỂM TUYỆT ĐỐI HÓA VAI TRÒ CỦA VŨ KHÍ CÔNG NGHỆ CAO TRONG THỜI ĐẠI CHIẾN TRANH THÔNG TIN

ThS NGUYỄN CHÍ KHOA
Phòng Quân lực, Bộ Tư lệnh 86

Ngày nhận:

19-6-2025

Ngày thẩm định, đánh giá:

25-7-2025

Ngày duyệt đăng:

1-8-2025

Tóm tắt: Hiện nay, cuộc Cách mạng khoa học công nghệ lần thứ tư đã làm xuất hiện một hình thái chiến tranh mới - chiến tranh thông tin dựa trên những lợi thế của việc ứng dụng những thành tựu khoa học - công nghệ hiện đại, nhất là công nghệ thông tin vào các hoạt động quân sự. Do đó, gần đây có ý kiến cho rằng trong thời đại chiến tranh thông tin, vũ khí công nghệ cao đóng vai trò quyết định sự thành bại của các cuộc xung đột, chiến tranh quân sự. Đây là một luận điệu rất nguy hiểm tấn công trực diện vào chủ trương, đường lối của Đảng về quốc phòng toàn dân, do đó cần phải nhận diện rõ và có luận cứ đấu tranh phản bác thuyết phục.

Từ khóa:

Quốc phòng Việt Nam, quốc phòng toàn dân, chiến tranh nhân dân, vũ khí công nghệ cao, chiến tranh thông tin

1. Thực chất của chiến tranh thông tin và những luận điệu tuyệt đối hóa vai trò của vũ khí công nghệ cao

Cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư (cách mạng 4.0) đã tạo ra một hình thái chiến tranh mới-chiến tranh thông tin. Về lý thuyết, “chiến tranh thông tin là việc áp dụng công nghệ thông tin ở mức độ cao vào các hoạt động chỉ huy - quản lý, tình báo, điều khiển, chiến tranh điện tử, kinh tế, tâm lý, xã hội,... và là một loại hình tác chiến phổ biến trong chiến tranh hiện đại. Đó là tổng hợp những hoạt động và biện pháp như tung tin giả, thông tin

sai lệch nhằm vào cá nhân hoặc tổ chức với mục đích gây rối loạn trật tự xã hội, tác động vào các cơ cấu ra quyết định nhằm làm cho đối phương có các hành động sai lầm hay có các quyết định có lợi cho mình, đồng thời ngăn cản hoạt động thu thập, xử lý thông tin của đối phương”¹. Tại khoản 8 Điều 2 *Luật Quốc phòng 2018*, khái niệm “Chiến tranh thông tin là một loại hình thái chiến tranh, bao gồm các hoạt động, biện pháp để vô hiệu hóa hệ thống thông tin của đối phương và bảo vệ hệ thống thông tin của Việt Nam”². Như vậy, khác với chiến tranh thông thường, mục tiêu của chiến

Quang cảnh phiên thảo luận của Quốc hội khóa XV, kỳ họp thứ bảy, về dự án Luật Phòng không nhân dân, ngày 27-6-2024
(Ảnh: phongkhongkhongquan.vn)

tranh thông tin là các cơ sở hạ tầng thông tin (quân sự, tài chính, ngân hàng, mạng máy tính quốc gia...). Trong hình thái chiến tranh này, virus máy tính có thể làm cho hệ thống vũ khí của đối phương bị mất điều khiển và cũng có thể phá hoại cơ sở hạ tầng kinh tế của quốc gia, làm rối loạn hoạt động của nền kinh tế, hay làm tắc nghẽn mạng thông tin.

Cuộc chiến tranh thông tin hiện nay, vũ khí công nghệ cao là một lợi thế ưu trội của các quốc gia. Trong bối cảnh tình hình thế giới có nhiều diễn biến phức tạp, nhất là cuộc xung đột quân sự diễn ra ở Trung Đông, Nga - Ukraine,...., một số người đã tuyệt đối hóa vai trò của vũ khí, nhất là vũ khí công nghệ cao. Với thuyết “Vũ khí luận”, nhóm học giả phương Tây cho rằng “lợi thế chiến tranh của một quốc gia được quyết định bởi

vũ khí công nghệ cao”, “một nước nhỏ có thể chống lại một nước lớn nếu có vũ khí công nghệ cao”³. Từ đó, họ kết luận rằng “chỉ khi được trang bị vũ khí công nghệ cao mới có thể giành được chiến thắng trong chiến tranh hiện đại”⁴. Dựa trên thuyết “Vũ khí luận”, các thế lực thù địch, phản động và cơ hội chính trị đã tung ra luận điệu theo kiểu suy diễn “ăn theo” rằng “thắng hay thua trên chiến trường là do vũ khí công nghệ cao quyết định”⁵, từ đó phủ nhận đường lối xây dựng nền quốc phòng toàn dân, đường lối chiến tranh nhân dân của Đảng. Theo họ, để bảo vệ Tổ quốc trong bối cảnh chiến tranh thông tin, Đảng, Nhà nước không cần phải chi nhiều tiền của, công sức cho xây dựng nền quốc phòng toàn dân cũng như các khu vực phòng thủ tỉnh, thành phố vì như thế là “dàn trải”.

Gần đây, khi Đảng, Nhà nước và toàn thể nhân dân tích cực triển khai thực hiện tổ chức chính quyền địa phương 2 cấp, trên trang blog VOA tiếng Việt, ngày 14-3-2025 đăng tải bài viết “Quân đội có hoan nghênh việc bỏ quân đội cấp huyện?”, các thế lực thù địch rêu rao rằng việc “bỏ quân đội cấp huyện sẽ làm suy yếu quốc phòng”, “khiến quân đội thiếu sự linh hoạt và khả năng tác chiến”. Vậy nên, Quân đội “cần đầu tư vũ khí công nghệ cao để tăng tiềm lực quốc phòng thay vì cứ chú tâm xây dựng lực lượng như trước đây”!

Ngoài ra, một số đối tượng cơ hội chính trị, lấy danh nghĩa “yêu nước” đã đưa ra yêu sách đòi hỏi Đảng, Nhà nước nên dùng các khoản ngân sách chi cho quốc phòng để mua sắm các loại vũ khí công nghệ cao, thậm chí “hiến kế” để tăng tiềm lực quốc phòng cho Việt Nam cần phải có vũ khí hạt nhân để “răn đe kẻ thù”! Đây là những quan điểm sai trái thù địch, cần lên án, bác bỏ.

Những luận điệu trên là do họ không nhận thức đầy đủ hoặc cố tình không hiểu về mối quan hệ biện chứng giữa yếu tố con người và vũ khí vật chất trong chiến tranh, cũng như tác dụng, giá trị và ý nghĩa của đường lối quốc phòng toàn dân, chiến tranh nhân dân và chủ trương xây dựng “thể trận lòng dân” của Đảng và Nhà nước. Điểm chung của những luận điệu đó là tuyệt đối hóa vai trò của vũ khí công nghệ cao, xem nhẹ vai trò của con người; sâu xa và nguy hiểm hơn là phủ nhận đường lối chiến tranh nhân dân và nền quốc phòng toàn dân của Việt Nam. Đây là một biến tướng mới của âm mưu “diễn biến hòa bình” trong thời đại chiến tranh thông tin, nhằm phủ nhận chủ trương, đường lối và vai trò lãnh đạo của Đảng. Do đó, cần có những luận cứ xác đáng để đấu tranh phản bác.

2. Luận cứ phản bác luận điệu tuyệt đối hóa vai trò của vũ khí công nghệ cao và phủ nhận đường lối quốc phòng toàn dân của Việt Nam

Mặc dù xuất hiện những hình thái chiến tranh mới chưa từng có trong lịch sử trước đó - chiến tranh thông tin, nhưng Đảng và Quân đội nhân dân Việt Nam vẫn kiên trì, kiên định đường lối quốc phòng toàn dân. Sách trắng Quốc phòng Việt Nam (năm 2019) nêu rõ: “Nền quốc phòng Việt Nam dựa vào sức mạnh toàn dân, toàn diện của các nguồn lực, bao gồm lực lượng toàn dân và lực lượng vũ trang nhân dân”⁶; “Nền quốc phòng toàn dân là sức mạnh quốc phòng của đất nước, được xây dựng trên nền tảng chính trị, tinh thần, nhân lực, vật lực, tài chính, mang tính chất toàn dân, toàn diện, độc lập, tự chủ, tự cường và từng bước hiện đại”⁷. Như vậy, bản chất của nền quốc phòng Việt Nam không phải dựa trên sức mạnh của một lực lượng chuyên trách hay “quân đội nhà nghề”, mà dựa trên sức mạnh tổng hợp của khối đại đoàn kết toàn dân tộc và của cả hệ thống chính trị, dưới sự lãnh đạo trực tiếp, toàn diện của Đảng, sự quản lý, điều hành thống nhất của Nhà nước, góp phần củng cố, tăng cường khối đại đoàn kết toàn dân tộc. Đây chính là nét đặc sắc riêng có của nền quốc phòng Việt Nam, được hun đúc từ truyền thống lịch sử và được tôi luyện, tỏa sáng trong thời đại ngày nay. Đó cũng chính là cội nguồn sức mạnh của nền quốc phòng Việt Nam.

Một là, đường lối quốc phòng toàn dân của Đảng là sự vận dụng, phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh về vai trò quyết định của con người trong chiến tranh.

C.Mác và Ph.Ăngghen cho rằng: Mọi cuộc cách mạng diễn ra trong đời sống xã hội nếu không có sự tham gia của quần chúng sẽ không

thể đi đến thành công. Do đó, “cách mạng là sự nghiệp của quần chúng”⁸. V.I.Lênin khẳng định: “Trong mọi cuộc chiến tranh, rốt cuộc thắng lợi đều tùy thuộc vào tinh thần của quần chúng đang đổ máu trên chiến trường”⁹. Vận dụng và phát triển sáng tạo lý luận của chủ nghĩa Mác-Lênin, trong tư tưởng quân sự, Hồ Chí Minh một mặt đề cao vai trò của vũ khí, mặt khác cũng khẳng định vai trò của nhân tố con người. Người chỉ rõ: “Không thể cậy vũ khí mà có thể quyết định được thắng lợi. Phải xem những người cầm vũ khí có phải là những chiến sĩ hăng hái đánh trận không”¹⁰; “Dân khí mạnh thì lính nào, súng ống nào cũng không chống nổi”¹¹; “*Vũ khí tốt mà tinh thần hèn, thì cũng vô dụng*”¹². Do đó, trong mối quan hệ giữa vũ khí và con người, Hồ Chí Minh đưa ra tư tưởng “người trước, súng sau”, nghĩa là con người đóng vai trò trước tiên, có ý nghĩa quyết định rồi mới đến vũ khí. Điểm xuyên suốt là khẳng định vai trò quyết định của con người trong mối quan hệ với vũ khí, vì con người là chủ thể tạo ra vũ khí, dùng vũ khí phục vụ cho mục đích quân sự, do đó vũ khí có hiện đại, tối tân đến đâu cũng là công cụ, phương tiện giúp con người “nổi dài đôi bàn tay” chứ không thể thay thế được vai trò quyết định của con người. Đây là cơ sở lý luận quan trọng để Đảng vận dụng, phát triển sáng tạo trong xây dựng đường lối quốc phòng toàn dân, chiến tranh nhân dân. Đường lối quốc phòng toàn dân của Việt Nam xuất phát từ sự kế thừa, vận dụng và phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh về vai trò quyết định của nhân tố con người trong chiến tranh và cũng xuất phát từ chính thực tiễn của cuộc đấu tranh giành độc lập dân tộc và bảo vệ Tổ quốc.

Hai là, đường lối quốc phòng toàn dân của Đảng được hun đúc từ truyền thống lịch sử của dân tộc và tỏa sáng trong thời đại Hồ Chí Minh.

Lịch sử truyền thống hào hùng chống ngoại xâm của dân tộc Việt Nam đã khẳng định vai trò quyết định của con người trong chiến tranh. Hầu hết các cuộc chiến tranh chống quân xâm lược trong các triều đại phong kiến Việt Nam đều có một đặc điểm chung là tương quan so sánh lực lượng giữa ta và địch. Việt Nam là một nước nhỏ, mọi tiềm lực đều có hạn; trái lại, các đế chế phương Bắc có khả năng huy động nguồn lực ưu thế hơn hẳn nước ta cả về quân số, trang bị vũ khí, phương tiện chiến tranh. Nhưng với ý chí của một dân tộc không khuất phục trước mọi kẻ thù, bằng nghệ thuật quân sự độc đáo “lấy nhỏ đánh lớn, lấy ít địch nhiều, lấy yếu chống mạnh”, phát huy sức mạnh của khối đại đoàn kết toàn dân tộc, các thế hệ người Việt đã đánh thắng mọi kẻ thù xâm lược, bảo vệ vững chắc nền độc lập dân tộc. Kiên định, vận dụng và phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, kế thừa và phát huy truyền thống dân tộc, trong quá trình lãnh đạo cách mạng, Đảng luôn giải quyết đúng đắn mối quan hệ giữa con người và vũ khí, đề ra đường lối chiến tranh nhân dân; lãnh đạo quân và dân tiến hành cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp giành thắng lợi. Trong kháng chiến chống Mỹ, xét về trình độ khoa học - kỹ thuật vào thời điểm đó, hầu hết các loại vũ khí hiện đại của quân đội Mỹ đều được sử dụng tham chiến tại chiến trường miền Nam. Nhưng với truyền thống yêu nước, ý chí quyết tâm chiến đấu vì độc lập dân tộc, toàn dân đoàn kết tạo nên sức mạnh tổng hợp để đánh thắng đế quốc Mỹ xâm lược, giải phóng hoàn toàn miền Nam, thống nhất đất nước.

Nhìn lại hai cuộc kháng chiến chống ngoại xâm ở thế kỷ XX cho thấy, cả phía Pháp và Mỹ đều có chung quan điểm coi ưu thế của khoa học, công nghệ quyết định tất cả. Thực tiễn cho thấy, “Ở Việt Nam, không phải vũ khí mà là con người quyết định kết quả chiến đấu. Đó là một trong những nguyên nhân quan trọng góp phần làm nên chiến thắng vĩ đại của nhân dân Việt Nam trong hai cuộc đối đầu với các đội quân xâm lược được trang bị hiện đại nhất thế giới”¹³ và “Bí quyết thắng lợi thần kỳ của nhân dân Việt Nam không phải là nằm trong các điều kiện hoàn cảnh ngoài như viện trợ của các nước xã hội chủ nghĩa mà nằm trong nhân tố nội tại - con người”¹⁴. Nhà sử học người Anh Nigel Cawthorne, sau nhiều năm nghiên cứu về chiến tranh Việt Nam đã nêu: Nước Mỹ buộc phải chấp nhận một điều rằng dù với tất cả sức mạnh và sự ưu việt về kỹ thuật của mình, họ vẫn không thể đánh bại một đối thủ tuy nhỏ bé nhưng đầy quyết tâm¹⁵. Lịch sử Việt Nam, nhất là thời đại Hồ Chí Minh chính là một bằng chứng thực tiễn giàu sức thuyết phục nhất để khẳng định đường lối chiến tranh nhân dân của Việt Nam, nhất là cách thức huy động toàn dân kháng chiến, toàn diện kháng chiến là đúng đắn, khiến cho các nước đế quốc lớn, có vũ khí tối tân, hiện đại cũng phải khuất phục trước một dân tộc Việt Nam nhỏ bé, nhưng kiên cường, bất khuất.

Ba là, trong thời đại chiến tranh thông tin, vũ khí công nghệ cao dù có quan trọng, nhưng không thể phủ nhận vai trò quyết định của con người cũng như tính đúng đắn của đường lối quốc phòng toàn dân của Đảng.

Trong thời đại chiến tranh thông tin, vũ khí công nghệ cao thực sự là một lợi thế của các quốc gia khi tham chiến. Tuy nhiên, vũ khí công nghệ cao dù hiện đại đến đâu, thì hiệu

quả về sức mạnh vẫn phải do con người sử dụng, góp phần nâng cao hiệu quả tác chiến. Do vậy, tuyệt đối hóa vai trò của vũ khí công nghệ cao, phủ nhận sức mạnh của con người là hoàn toàn sai lầm, phiến diện.

Theo các chuyên gia quân sự, chiến tranh thông tin giữ vai trò quan trọng trong tương lai, nhưng cũng không nên đánh giá quá cao tầm quan trọng của nó. Trong thời đại chiến tranh thông tin cũng tiềm ẩn nhiều hiểm họa, nguy cơ khôn lường. Những lỗ hổng hiện nay trong an ninh thông tin tiếp tục ẩn chứa nhiều mối đe dọa của khủng bố bằng thông tin ngày càng trở thành hiện thực. Nhận thấy tầm quan trọng của vũ khí công nghệ cao trong thời đại chiến tranh thông tin, Đảng chủ trương xây dựng quân đội chính quy, tinh nhuệ, hiện đại ở một số lực lượng có đặc thù gắn với kỹ thuật, công nghệ cao và kiên trì đường lối quốc phòng toàn dân. Điều này một mặt là sự kế thừa, vận dụng và phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, nhưng mặt khác xuất phát từ truyền thống lịch sử cũng như đặc thù của nền quốc phòng Việt Nam với lực lượng từ nhân dân mà ra, vì nhân dân mà chiến đấu.

Trong bối cảnh tình hình thế giới, khu vực diễn biến phức tạp, với sự xuất hiện của các hình thái chiến tranh, loại hình tác chiến mới thì sự kiên định quan điểm, lập trường tư tưởng về quốc phòng toàn dân ngày càng trở nên quan trọng, cấp thiết hơn bao giờ hết. Cho dù các thế lực thù địch luôn cho rằng chiến tranh có sử dụng vũ khí công nghệ cao mà xác định đường lối đó là lỗi thời, lạc hậu, thì với Việt Nam, xây dựng một nền quốc phòng toàn dân vững mạnh, một cuộc chiến tranh nhân dân đích thực không một thế lực nào có thể lay chuyển được. Đảng xác định, phải xây dựng nền quốc phòng toàn dân toàn diện, vững mạnh ngay từ thời bình, sẵn

sàng chuyển hóa thành thế trận chiến tranh nhân dân khi có chiến tranh. Thực tiễn một số cuộc chiến tranh đã và đang xảy ra cho thấy, những ưu điểm trong tác chiến của vũ khí công nghệ cao, việc chi phí cho chế tạo, sản xuất các loại vũ khí này là rất lớn. Chiến thắng trên chiến trường chỉ có thể giành thắng lợi thông qua hành động, với thế trận chiến tranh nhân dân - mỗi người dân Việt Nam là một người lính, mỗi làng xã là một pháo đài, nếu địch tiến công trên bộ, đây chính là lúc thế trận chiến tranh nhân dân dựa trên nền tảng quốc phòng toàn dân xây dựng vững chắc từ thời bình sẽ phát huy hiệu quả cao nhất, buộc mọi kẻ thù xâm lược bị sa lầy, dẫn tới thất bại.

Với quan điểm chiến lược nhất quán, xuyên suốt, Đảng đã chủ động xây dựng nền quốc phòng toàn dân vững chắc, ngày càng hiện đại để bảo vệ Tổ quốc sẽ luôn là chủ trương hoàn toàn đúng đắn; phản ánh khả năng tự lực, khôn khéo trong chiến lược quốc phòng, biểu hiện ý chí và quyết tâm bảo vệ độc lập, chủ quyền, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc. Nghị quyết số 44-NQ/TW của Ban Chấp hành Trung ương ngày 24-11-2023 về “Chiến lược bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới” tiếp tục chủ trương của Đảng về đường lối quốc phòng toàn dân, chiến tranh nhân dân với phương châm dựa vào dân, “dân là gốc”, là trung tâm, là chủ thể, là nhân tố quyết định thắng lợi của sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Do đó, những luận điệu phủ nhận chủ trương xây dựng nền quốc phòng toàn dân trong điều kiện tác chiến hiện đại lộ rõ ý đồ chống phá; bởi lẽ, con người luôn là nhân tố quan trọng trong chiến tranh và việc xây dựng một nền quốc phòng toàn dân để tiến hành chiến tranh nhân dân chính là phát huy sức mạnh nhân tố con người trong bảo vệ Tổ quốc.

Do đó, đường lối quốc phòng toàn dân của Đảng là hoàn toàn đúng đắn, vừa phù hợp với

truyền thống lịch sử của dân tộc, kế thừa và phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; đồng thời, phù hợp với đặc thù của Việt Nam - một dân tộc tuy nhỏ bé nhưng sẵn sàng đồng sức, đồng lòng đứng lên đấu tranh, hy sinh bảo vệ độc lập dân tộc. Đó là cội nguồn sức mạnh của dân tộc Việt Nam mà không một luận điệu sai trái, thù địch nào có thể bóp méo, xuyên tạc.

1. Hồ Anh Tuấn: “Chiến tranh thông tin và những mối đe dọa”, *Tạp chí Khoa học an ninh*, số 8-2022, tr. 11
2. Quốc hội: *Luật Quốc phòng*, Luật số: 22/2018/QH14, H, ngày 8-6-2018
- 3, 4. Võ Văn Hải, “Phản bác âm mưu của thuyết ‘Vũ khí luận’”, *Tạp chí Quốc phòng toàn dân*, số 2-2024, tr. 16, 16
5. Nguyễn Mạnh Hường: “Cảnh giác những luận điệu chống phá mới về tiềm lực quốc phòng Việt Nam trên không gian mạng”, *Tạp chí Quốc phòng toàn dân*, số 9-2024, tr. 17
- 6, 7. Bộ Quốc phòng: *Quốc phòng Việt Nam 2019*, Nxb CTQGST, H, 2019, tr. 46, 37
8. *C.Mác và Ph.Ăngghen Toàn tập*, Nxb CTQG, H, 1995, T. 19, tr. 105
9. *V.I.Lênin Toàn tập*, Nxb CTQG, H, 1989, T. 31, tr. 105
10. *Hồ Chí Minh Toàn tập*, Nxb CTQG, H, 2011, T. 4, tr. 527
11. *Sđđ*, T. 2, tr. 297
12. *Sđđ*, T. 7, tr. 460
13. Shingo Shibata: *Chiến tranh Việt Nam và cách mạng khoa học - kỹ thuật*, Bản dịch của Viện khoa học Quân sự - Bộ Quốc phòng, 2019
14. Shingo Shibata: *Những bài học của chiến tranh Việt Nam - Những suy nghĩ triết học về cuộc cách mạng Việt Nam*, Ủy ban khoa học xã hội Việt Nam, Viện Thông tin khoa học xã hội, Phần 5: Chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam, quan điểm mới về chủ nghĩa xã hội đương thời, H, 1976, tr. 2
15. Xem: Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh: “Thắng lợi của cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước ở Việt Nam - 50 năm nhìn lại”, Kỷ yếu Hội thảo cấp bộ, H, 2025.